

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/28322 GK 165

7/34962 GK 28

Sayı :30824082-610-14405547
Konu :Yazılı Soru Önergeleri

19 Aralık 2025

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekilllerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları ve konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EK:
-Dosya (1 Takım)

**BİTLİS MİLLETVEKİLİ
SAYIN HÜSEYİN OLAN'IN
TBMM 7/30119 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORULAR VE CEVAPLAR**

SORULAR

Bitlis merkezde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 2019 yılında başlatılan Dere Üstü Islah Projesi, esnafa ve yerel halka ciddi mağduriyetler yaşatmasına rağmen fiziki olarak büyük ölçüde tamamlanmıştır. Ancak projenin en temel bileşeni olan kanalizasyon altyapısı hâlâ tamamlanmamış, atık su arıtma tesisi ise inşa edilmemiştir. Bu nedenle Bitlis'in tüm kanalizasyonu doğrudan Bitlis Deresi'ne, dolayısıyla şehir merkezinden geçen bir su yatağına boşaltılmaktadır. Özellikle yaz aylarında çevreye yayılan ağır koku, mikrop ve kirlilik, halk ve çevre sağlığını ciddi biçimde tehdit etmektedir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın çevresel denetim ve altyapı planlama sorumluluğunu uzun süredir yerine getirmemesi, Bitlis kamuoyunda büyük tepkilere neden olmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- Dere Üstü Islah Projesi kapsamında bugüne kadar hangi altyapı çalışmaları gerçekleştirilmiştir? Projenin kapsamı içinde kanalizasyon altyapısı ve arıtma tesisi bulunmakta mıdır?
- 2- Projenin başladığı 2019 yılından bu yana kanalizasyon sistemine dair herhangi bir iyileştirme yapılmış mıdır? Yapıldıysa hangi mahalleler bu hizmetten faydalanmıştır?
- 3- Bitlis merkezde atıksu arıtma tesisi yapımına ilişkin herhangi bir planlama veya proje geliştirilmiş midir? Proje varsa içeriği, bütçesi ve takvimi nedir?
- 4- Kanalizasyonun doğrudan dereye dökülmesine rağmen Bakanlığınızca neden bugüne kadar herhangi bir çevre denetimi veya yaptırımı uygulanmamıştır?
- 5- Bitlis Belediyesi'nin bu konudaki görev ve yükümlülükleri nelerdir? Belediyeye bugüne kadar Bakanlığınızca herhangi bir uyarı, denetim ya da yönlendirme yapılmış mıdır?
- 6- Bakanlığınızın Bitlis halkını her yaz tehdit eden bu çevre ve sağlık krizini ortadan kaldırmak için kısa ve orta vadede atmayı planladığı somut adımlar nelerdir?

CEVAPLAR

Bakanlığımızca "Dere Üstü Islah Projesi"nin Bitlis İli'nin Merkez İlçesi'ne bağlı Atatürk, Devrim, Gazibey, Hersan ve Müştakbaba Mahalleleri sınırlarını kapsayan 4.82 hektar yüzölçümlü "Riskli Alan"da Millet Bahçesi yapılarak anılan çalışmalar tamamlanmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği hükümleri gereğince Belediyeler tarafından evsel atıksu arıtma tesisi kurulması zorunludur. Bitlis Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü teknik personelleri tarafından zaman zaman yerinde incelemeler yapılmış, ilgili çalıştay, toplantı vb. platformlarda gündeme getirilmiş, ilgili Bitlis Belediye Başkanlığı'na sık sık bu hususta uyarılar yapılmıştır.

Bitlis Belediye Başkanlığı'ndan alınan bilgide;

Dere Üstü Islah Projesi kapsamında altyapı çalışmalarının tamamlandığı, proje kapsamının kanalizasyon ve içme suyu hatlarının yenilenmesi olduğu, ancak kanalizasyon arıtma tesisinin bu proje kapsamında olmadığı,

Dere Üstü Islah Projesi'nin 2019 yılında değil 2021 yılında başlatıldığı, Bitlis ili merkez ilçesi altyapı hatlarının yenilenmesi işinin ikinci ihalesinin 2018 yılında başlatılarak 2023 yılında bitirildiği, dere üstünde bulunan yapıların deprem yönetmeliğine göre riskli ve sel afetine karşı tehlike arz eden yapılar olduğu, Dere Üstü Islah Projesi ile bu yapıların yıkılarak dere üstünün açılması ve çevre düzenlenmesi ile proje sınırları içerisinde bulunan altyapı hatlarının yenilenmesinin amaçlandığı,

Dere Üstü Islah Projesi'nin; Hersan, Şemsi Bitlis, İnönü, Taş ve Gazibey Mahallelerinin bazı kısımlarını kapsadığı, ancak Bitlis ili merkez ilçesi altyapı yenileme işinin ikinci ihalesinin tüm mahalleleri kapsadığı ve proje kapsamında arıtma tesisi yapımının olmadığı,

Bitlis İli'nin Merkez İlçesi'nin altyapı yenileme işinin birinci ihalesinin uygulamasının 2012 yılında başladığı, ancak o dönemde açılması gereken güzergâhların açılmaması ve gerekli izinlerin alınmaması nedeniyle İller Bankası Yönetim Kurulu'nun 06.08.2015 tarihli ve 683 nolu kararıyla Bitlis ili merkez ilçesi altyapı yenileme işinin birinci ihalesinin tasviye edildiği, hem bu nedenden hem de Bitlis ilinin coğrafi şartlarından ötürü arıtma tesisinin yapımının geciktiği,

Bitlis İli'nin Merkez İlçesi'nin kanalizasyon atık suyunun arıtılmasına yönelik arıtma tesisiyle alakalı Bitlis Belediyesi tarafından İller Bankası'na başvuruda bulunulduğu ve İller Bankası tarafından projelendirme aşamasında olduğu,

Söz konusu atıksu arıtma tesisine yönelik projenin uygulanabilmesi için 30 dönümlük düz bir araziye ihtiyaç duyulduğu, Bitlis İli'nin coğrafyasının dik ve engebeli olması sebebiyle 30 dönümlük düz bir arazi bulunmasının zor olduğu, İller Bankası ile yapılan istişareler neticesinde 2 bölgenin proje için uygun olduğunun anlaşıldığı, ancak bu bölgelerden birinin Tarım ve Orman Bakanlığı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) tarafından yapılması planlanan Hidroelektrik Santral Projesi ile çakışması ve diğer arazinin ise ana kollektör hattının arıtma tesisine ulaştırılmasının zor ve aşırı maliyetli olması sebebiyle her iki arazinin uygunluğunun değerlendirilmeye devam edildiği belirtilmiştir.